

(n) Dle Redactoru! Am se-ti spunu ca unu ce nou si dóra si imbucuratori, cumca cercurile politice magiare incepu a se interesá de vécea publicisticii romane, anume de cele ce se scriu in pretiuu'ta „Albina“ — mai multu ca alta data. Nu voui se intru in cercetarea causeru; lasu acésta cercetare evenimenteloru si tempulu; ci din punctulu meu de vedere afu de lipsa a-ti observá, cumca prin repetitele splicatiuni séu comenatrie, ce facusi patonteii din 2 januariu prin carea se convóca unu senatu imperialu straordinariu „ad hoc“, anume prin sustinerea, cumca acésta pré nalta mesura ar fi o mesura de a dreptulu in favórea dualismului, identicu cu „magiarismulu“, i-ai amaritu séu celu pucinu i-ai superatu pre domnii si fratii nostri magiari pré multu. Ei nu recunosc de felu, cá acea mesura ar fi calificata de a inaintá caus'a lor, caus'a de restitutiune a constitutiunei unguresci; din contra ei pretindu, cá aceea incurca si intardía procesulu si póte se face ilusorie tóte sperantiile.

Domni'a Ta, dle Redactoru, nu me indolescu, cá vei fi avutu destule motive pentru cari Te-ai pronunciatu in modulu atinsu, si eu pricepu prébine si — tóta lumea o scie, cá adi in Austria daca vr'unu interesu e consideratu la locurile mai inalte, apoi e interesulu Ungarici, ce va se dica alu natiunei magiare; dar se vedi, cá cu tóte cá de unu anu si diumetate e invederatu asié, totusi inca si adi se póte pune intrebarea: *Óre nu cumva favórea acést'a precaria atientesce, séu incai e calificata a desceptá — rivalitatea, invidi'a, ur'a — tutururu celor'alalti catra magiari?* Si — óre a cui ar fi castigulu, folosulu de aci?? — In fine, se punem cá revelatiunile corespundintelnei Albinei din Viena s'ar adeveri in deplinctata lor, adeca, cá coron'a ar fi resoluta a dá magiariu tóte cate ceru si la cate nu i-ar poté induplecá se renuncia de buna voia, pentru casulu acést'a intrebú, dle Redactor, óre e bine, ca noi, cari — se 'ntielege cá nu potemu dá alta directiune politicai cei inalte, ba cari si suntemu cam cu totii intiesi a nu ne amestecá in procesulu celu maredestatu carele nu s'a pusu prin noi si pentru noi in cursu, — dicu, óre e bine se ne punem intr'o pusetiune cu — centralistii si ceialalti contrari direpti in acelu maredestatu??

Dar facu acésta observatiune curatu numai din oportunitate, fiindu cá dupa tóte semnele se pare cá ne aflámu in momentulu unei crise. Aici la noi acusi audi vorbindu de — *disolvarea dietei* si introducerea unui regimu martialu, séu statu de asedia, cum l'a botezatu strictorii de limba; acusi érási — cá a sositu scire positiva din Viena, cumca *ministeriulu ungurescu e concesu completu*. Acést'a caracteris'éza mai apriatu *incertitudinea*. Va se dica: dupa tóte conferintele corifeiloru magiari aici si la Viena, cu dlu Beust si cu ceialalti eroitori a-i sortiloru, nimenc nu scie, cum stánu si ce avem a acceptá! —

La proieptulu de adresa alu dlui *Deák Ferencz* contra altissimi ordinațiuni pentru intregira armatei — am a observá, cá acést'a va fi prim'a adresa fora de „*magyar nemzet*.“ Se vede, cá dlu Deák, dupa patitele de mai de unadi, s'a feritu din adinsu de aceste pocite spresioni. Vorbesc de „*tiéra*“, de „*poporu*“, de „*natiune*“, ba odatasi de „*magyarország*“ ce nu-i potém luá in nume de reu, fiindu cá fratii magiari n'au altu terminu pentru Ungaria, dar cu „*magyar nemzet*“ ne a crutiatu asta data. Éljen!

Totu la acésta cauza am se-Ti scriu, dle Redactoru, si unu ce ridiculu. Unu dnu deputatu romanu se lauda cumca elu ar avé meritulu, pentru cá asta data nu se mai pomenesce „*magyar nemzet*“ in proieptulu de adresa. Apoi scfi cine e acestu domnu? Toemai acelu uniculu, ce mai de unadi vorbi si votá in dicta pentru — „*magyar nemzet*.“ „*Risum tenentis amici!*“ —

Pesta 16 jan.

(+) Scirile despre denumirea ministeriului magiaru nu mai vreu se incete, dar totdodata se observa si o ingrigire mare in tóte cercurile si mai alesu in clubulu partitei din stang'a, unde mai pucinu credu cá se va implini dorintia lor; din partea acestoru se facu multe espectorari contra partitei din drépt'a si mai alesu contra lui Deák, carele nu mai incéta a face pasi pentru o impacatiune, in a careia realisare

nu mai vreu se créda, — celu pucinu asié precum o dorescu magiarii mai cá sunt securi cá nu se va poté efeptu. — Cu tóte aceste partit'a stanga s'a intielesu cu cea drépta in privint'a adresei, numai ca se póta fi libera de veri-ce respundere daca politica dietei va avé urmari neplacute, inse stang'a, ma acuma potemu dice cá majoritatea dietei e de acea convingere démna de insemnatu, cá daca nici acésta adresa nu va aduce cu sine restitutiunea constitutiunei, vor cautá ocaziunea binevenita pentru de a se disolvá adunarea, carea nu mai voiesce se remana de unélt'a guvernului.

In ori ce casu inse potemu dice cá órele guvernareii canclariului Mailáth sunt numerate!

BUCOVINA.

De pre dealulu Domnica in Cernauti in ajunulu anului nou 1867.

Biéta tierisióra Bucovina! neci cand nu fu ca atá'a de amaru cercetata si atá'a de crancenu bantuita, ca in decursulu anu 1866. De o parte lips'a cea mai nedescriptibilade pane ii aduse pe multi la lesinulu de mórte, in catu pretotíndenea, éra mai alesu peste Prutu se aflara ómeni morti pe drumuri; — de alta parte inse coler'a si tifus ii secerá pe multi, in catu vécea mamei Rachilu din Rama sémena a se audí pe aloceura resunandu. — Acést'a o am luatú dreptu o cercare dumnedieéca si locuitorii romani den Bucovina, cei ce mortisii s'au tinutu, se tinu, si se vor tiné de principiile cele curate ale relegiunii stramosiloru sei, au si consideratu aceste dóue plage numai de o certare a Dumnedieirii pentru óre-cari peccate comise contra ei. — Dara nevoia tierii n'a remasu restrinsa numai la cele ce s'au concieiatu in svatulu Dumnedieirii ei pe furisii, fara de concediulu Acestea, asiá dara nu precum s'a intimplatu odinioára in privint'a pré dreptulu Ioo, s'a rescolatu asupra credinciosiloru fi romani ai Bucovinei inca si infernulu, adeca unele inime dusmane si inreutate, acusanu-le aceste pe Romanii bucovineni de iloialtate catra inaltulu tronú.

Suna proverbíulu cel iesuitic: „*finis justificat media*“, si acestu verbu nu numai cá sémena, dara esperiint'a ni demust'a, cá cei ce sunt straini de nationalitatea nóstra si prin urmare unii dusimani ai progresulu nostru, l'au imbratisiatu in tóta intínderea lui cea nemorala. Sunt adeca in tier'a nóstra ómeni veneticii, cari in tierile sale s'ar luptá pana la incruntare pentru caus'a nationalitatii sale, éra manandu lips'a de medilócele sustinerii prin alte tieri in specialu si in tier'a nóstra cea binecuvontata, in locu ca se fie iubitori de pace si se se aréte multiamitori la tóta ocaziunea catra pamentulu care lu calca si care ii nutresce, asisiderea si catra fiii patrieii, cari din caus'a loru trebue se patíméseca, necapaturandu ei posturi inalte, — acei veneticii mai vertosu din respectu si cu o deosebita nerusinetate se opintescu, de a tiese o politica infernala contra fiiloru patrieii, atintindu cu acést'a atatu diadarnicéca realisarii dorintieloru acestoru inaintea tronulu Maiestatii Sale, alu pré iubitulu nostru imperatu, catu si intr'unu chipu prevalinte in sa-si a loru escelare si devenire la posturi mai inalte, séu macar castigarea óre-carui ordu pe sém'a onórei cei politice a altora. Nu numai cá te prínde ciuda, dara te inveninédia pana in fibrele cele mai intime ale inimei, audindu pe nesce asemene veneticii rostindu la antaia-le venire: „*schönes Land, gutes Volk*“, dara sunt captusiti cu toti sierbii infernalului; — si apoi daca ar scí macar politisá, sunt inse nesce ómeni degradati, cari asta-di ti vinu la casa, ti lingusiescu, si abiá esti in stare de a le umplé burtele, simulandu ei la acésta ocaziune cea mai mare sinceritate, éra mane tot acésta sunt in stare de a te aburcá pe gramad'a de lemne. Lasa se fie! cáci si noi n'am fi altmintrelea, daca am audí din gur'a ospetariului nostru órecare cuventudehula contra regimulu, séu daca am observá in densulu o dispusetiune str'ana de principiulu statulu nostru. Inse óre provenit'a in Bucovina, ceea ce este pré credincioasa Imperatiei, óre-candu vre una ca acést'a? Potemu dice, cá Bucovin'a in privint'a lealetatú sale ocupa rangulu celu d'antaiu chiar si inaintea Tiroliei. Fara de a vof a constátá in amerrunte acésta alaturatiune, trecemu peste dens'a si constatámu aici numai lealitatea Bucoveniloru fatia cu inaltulu tronú, nu inse a

tutururu Bucoveniloru, ci numai a celoru romani, pentru cá numai acestia fura in timpulu den urma defaimati de ileali, — acestia, cari in totu timpulu au datú militari imperatiei spre aperarea frontieriloru imperatesci de incursiune straina si dusimana; — acestia, cari totdeun'a cu supunere au portatu cheltuecele statulu; — acestia, cari in tóte bataiele au partecipatu si cu spese straordinare; — acestia, cari prin intielegint'a lorú si prin artistii lorú comunali au suptserisú in timpulu resboiulu trecutú adrese de sincera lealitate catra Maiestatea Sa; — acestia, ai caror'a fii au remasu morti pe campiile de bataia, s'au au venitu raniti a casa, picandu-le parintiloru si rudeloru spre sarcina; — acestia — Romanii din Bucovin'a, cari nutrescu in peptu-si dorint'a unei vietie oneste si folositoare pentru tronú si pentru Imperatu, — numai acestia fura in timpulu resboiulu din urma defaimati de ileali, deci numai lealitatea acestoru n'este scopulu de a o constátá aici fatia cu intregu publiculu, nu nué mai cu celu romanu, ci fie elu de ori si ce nationalitate.

Inca in luncele juniu si juliu se respandisé in intrég'a tier'a calumni'a, cumca Romanii bucovineni ar conspirá cu regimulu principatoru dunarenc, éra calumniarii aflara de basa a acestoru barfele imprejurarea, cá principele de Hohenzollern este inruditu cu casa regínte den Prusia. Intielegint'a romana den Bucovina nu intrelasá, de a aduce aceste calumnii in publicu si adeca de dóue ori in fóla „Albina“, éra o data in „Zukunft.“ In aceste trei articule se arató netemeietatea calumnieloru acelor'a si se resfransera atatu in modu seriosu, cat si umoristicu, aretandu ridiculositatea lorú. Cu tóte aceste inse inimele dusimandóse nu incetara neci dupa aceea, de a-si vomá veninulu urgiei si alu dusimaniei asupra braviloru fii romani bucovineni, cáci interesandu-ne noi de politica, carea se fie binevoitoare inaltulu tronú dupa sguduiturele, ce le patimú statulu in resboiulu celu nenorocitu de la média-nópte, si carea se fie binevoitoare si natiunii nóstre romane, ceea ce intregesce monarhia Austriei, acum'a de multu intieleseramu prin mai multi conationali ai nostri, cumca dupa finitulu resboiulu mai multi straini din óre-cari cause private si nentielegeri personale ar fi iscoditu contra ver catorva prenti romani ai diocesci Bucovinei, cumca acestia ar agitá in contra regimulu si ar fi conticlesi cu principele de Romania spre anesarea Bucovinei la acést'a. Audiramú si cu catu o cumperaramu, cu atata o si ven-luramu. Dara éta! rautaciosii straini iscodira si mai departe, si adeca, cá in casele unor prenti s'ar fi tinutu chiar consilie formali, unde s'ar fi debatutu asupra unei adrese catra regimulu Romaniei si care adresa se se fie si suptserisú de catra mai multi prenti. Ce iscóda marsiava! ce intentione satanica! ce medilocu infernal! de a-si arató parutiv'u a sa aptivitate in sfera politica. Amaratuniu nóstre nu potém se-i dámu altfelu resufu, decum prin cetirea poemeloru: „*Plangearea si tanguirea patrieii*“, si „*Blasteru pentru nelegiurca lor*“, de Paris Mumuleanulu.

Respandindu-se calumni'a acést'a in tier'a si findu afara de acést'a prentii respectivi aviasati inca si prin epistóle binevoitoare despre diaboléseca politica, ce se tiese in contra lorú, nu pregetara de a luá mesurile cele potrivite, nu numai spre a respinge de la sine si de la fatia intregéi beseriei si a natiunii acést'a defaimare prósta, ci mai vertosu, de a se purificá pe cale juridica in confrontare cu reutaciosii calumniatori. Drept-acést'a se adresara, cum avuram ocaziune a ne insciintá, prentii respectivi intr'unu modu de totu energicu catra Escelint'a Sa Domnul episcopu, rogandu-lu a face pasii cei cuvineciosi spre pedepsirea acelorú persóne calumniatóre, substernendu caus'a acést'a si Inse-si Maiestatii Sale Imperatului. Mare sensatiune produsera acele plansori ale acelorú prenti in tóta eparchi'a si multa amaratiune produsera ele in inim'a Escelintei Sale si a consilieriloru consistoriali, ceea ce se intielege din cuvintele episcopulu: „*Ich werde nicht zulassen, dass einem treuen Mitgliede meiner Diócese auch nur ein Haar gekrümmt werde*.“

Resultatulu pasiuriloru episcopesci in caus'a acést'a vitala pentru beserica si natiune se vede den urmatoriulu circulariu al episcopulu, edatu in limb'a germana. (Urméca cerculariu episcopu ce-lu publicaramu in nr. 106 alu „Albina“, si prin care Escel. Sa d. eppu face cunoscutu cumca presidiulu tieréi in respunsulu

seu aréta cá denunciatiuni nu existu, din contra recunóscé alipirea clerulu. Red.)

VARIETATI.

= *Cabinetu de lectura*. Unu planu originalu efeptuosec diariulu „Reform'a“ la Bucuresci. In nr. ei de la 29 dec. cetima: „*Pentru inlesnirea lectoriloru din tier'a, redactiunea Reformei a infiintiatu cu propriele sale cheltuieli unu cabinetu de lectura la biroulu seu din pasagiú, unde amatorii vor poté gasi in tóte diléle de la 9 óre de demanét'a pana la 4 óre sér'a tóte diariile romane din tier'a si de peste Carpatici precum si cele mai insemnate din bressu rele periodice ce aparú si cele mai important opere politice, scintifice, literarie sel. Amatori de lectura dar, si junii fora medilóce vor poté alá la biroulu Reformei fora neci o plata medilócele de a-si infulméi ideele si a-si desvóltá cunoscentiile.*“ Sperámú cá multi se vor convinge despre folosulu acestéi idei, si cá va conduce la infiintiarea cercuriloru de lectura, de cari noi romanii in Austria avemu fórté putiene pana acú, desí necesitatea ar recere multe.

○ *Umberto*, clionomulu de tronú alu Italiei, in lun'a venitória va veni la Viena. In Gratiu va face veduta unchiulu seu arciducea lu Ernestu, éra la Prag'a *matusici sale sotie* Imperatului Ferdinandu. Se mai sustiene faim'a cá fii'a mai mare a arciduceulu Albrecht ar fi menita de sotia Inaltiei Sale reg.

○ *Contele Alessandru Teleky* renunitulu emigrantu magiaru, colonelu in armata italiana, a primitu amnestia a retorná a casa.

○ *Stolze*, intemeiatorulu sisteméi stenografice care pórtá numele lui, in 9 l. e. repósa la Berolinu. De la 1847 pana acum avuse aplicatiune la diet'a prusésca ca stenografu.

○ *Benedek* descrie resbelulu din urma de la médianópte. Acést'a pana acum'a e numai faim'a, si totusi interesarea e mare. Lumea e curiósa a cunóscé cauzele caderei.

= *Dóue eclipse (intunecimi) de sóre* va avé anulu 1867. Un'a la 6 martu, care (precum ni o spuse unu membru alu academieii imp de sciintie in sediint'a ultima) in form'a dinelu se va observá la *Medeira, Africa de médianópte*, Italia de médiadi, Dalmatia (pre unde jace Ragusa si Cattaro) Bosnia si Transilvani'a in partea médiani-resaritiu, apoi trecte peste Iasi, intre Moscovi'a si Casan catra Siberia pana la tiermii de Jenesei, finindu-se aproape la cerculu polare de médianópte. Sub alta forma acésta intunecime se va observá in tóta Europ'a de medilócu. A dóua eclipse la 29. aug. se va observá mai alesu in America.

○ *Königgrätz intre femei*. Diariculu din Praga aducu scrire despre o bataia intemplatá acolo in suburbiulu Josefstadt, la care in o strata partecipara multime de fete. Dóue dusora a casa rane nu neinsemnate. Lupt'a se molcomi numai dupa intevenirea catorva ostasi. Ce necadiu! — *eschiana boemii* — cá n'a sositu inca neci indreptatirea egale pentru nationalitati, si asié e inca departe indreptatirea eg. sessuale, ca se vina nóua lege pentru intregira armatei aplicata si la femei, ca se dámu ocupatiune si acestoru spirete batalióse.

○ *Caus'a nationalitatiloru*. Din Pest'a ni se serie: „*Subcomisiunea in caus'a nationalitatiloru pe sambet'a venitória e convocata a-si incepe aptivitatea; totodata emisii reuniuni ablegatiloru romani si serbi in septeman'a acést'a si-vor gatá esmitenti, cari apoi se vor intruní a o debata si decide numai de catu.*“

= Centralistii in Pr. credu cá diet'a de Pesta numai pentru aceea a luatú legea pentru inarmare de obieptu alu protestatiunei, ca fiindu aceea unu reu comunu, se traga a supra-si atentiunea si a nemtiloru, ca se nu observe candu unguiu vor lucrá pentru ministeriu.

Responsuri. Dlu A.—Z. A sositu tardia despusetiunea in privint'a adr. acú nu se póte mai retipar. — Dlu (†) la Pesta: Papirulu dtale e fórté reu, din cate mi-ai scriu ad personam neci o epistóla n'am potutu ceti. Red.

Viena, 17 januariu. *Burs'a* de sér'a de la 10 l. e. Imprumutele de statú 5% 54.—, —54.10. Obleg. desancarare de pament ung. 69.75,—70.25; transilv. 65.75, 66.50; Ban. temes. 67.50,—68.—; bucovin. 64.25,—65.—; Galbenul 6.26—6.27; Napoleondori 10.53—10.54; Imperiali rusesci 10.85, 10.90; Argintul 131.25,—131.50.